

№ 1-8

april

EGLUTÉ

SAUSIS * 2005 * JANUARY

VOL 56/NR. 1

EGLUTĖ

SAUSIS / JANUARY / 2005 VOL 56 / NR. 1

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Kiškio sapnas....1
Mėnulis artojas....1
Baltas rūmas....2
Lopšinė....2

Pasakų senelės pasakos
Kaip seniai besmegeniai
namelius statė....3
Gurgždukai....5
Pūga....7
Vilko bajorystė....8

Tikėjimo keliu....9

Vaikų kūryba....21

Galvosūčiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Zuikio pyragai....14
Kur gyveno Lietuvos
karaliai....16

Ar žinai?...25
Pasidaryk pats....32

Pirmame viršelyje: Malvinos Milliron piešinys. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla,
Los Angeles CA.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LFIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

KIŠKIO SAPNAS

Baltas baltas sausio sniegas,
 Baltas baltas kiškio miegas.
 Susisupusi į tylą,
 Iš nakties pūga pakyla.
 Trūkt kiškutį už ausų,
 Švyst aukštyn virš debesų.
 „Ai“, - kiškutis atsibudo.
 Nei nudžiugo, nei nuliūdo.
 Auseles žvitrias pastatė.
 Kas žiūrėjo, tas ir matė!

MĖNULIS ARTOJAS

Ėjo mėnuo takeliu,
 Arė sniegą rageliu.
 Arė jis va – tokį gylį!
 Ir žvaigždes į sniegą pylė.

Kai šis darbas jam pabodo,
 Pasikėlė jis virš sodo.
 Į padangę įsitvėrė
 Ir pernakt iš tolo žėri.

Baltas rūmas

Ten toli, kur akys mato,
Šaltis baltą rūmą stato.
Dirba jis be atvangos,
O paskui ramiai miegos.

Štai, sutrikdęs ryto tylą,
Rūmas kyla kyla kyla.
Kyla saulėn ledo bokštas,
Pats keisčiausias šalčio pokštas.

Lopšinė

Vaikeli zuikeli,
Užmerk akeles,
Jau migdo saulutė
Medžius ir gėles.

Vaikeli zuikeli,
Užmerk akeles,
Naktis tau į delnus
Supils žvaigždeles.

Nusviro galvelė –
Tylu jau, tylu.
Ateina sapnelis
Ant pirštų galų...

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Gienelė tau paaiškins.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Kaip Seniai besmegeniai namelius statė

Vieną rytą šarka Tauškalė pabudo kiek vėliau negu paprastai.

- Oo, kaip gražu! - nusistebėjo ji, iškišusi galvelę į lauką. Šerkšnotos medžių šakos atrodė lyg cukrumi apipiltos ir žėrėjo prieš saulytę. Tada šarka išvydo du žmogiukus keistomis nosytėmis. Jie mojavo šluotomis ir ginčijosi.

- Ei, kas jūs tokie? Ir ko čia triukšmaujate? - sušuko šarka.

Žmogiukai nutilo ir sužiuro į Tauškalę.

- Mes besmegeniai, - atsakė tas, kuriam vietoje nosies pūpsojo bulvė.

- Mes iš sniego, - pridūrė kitas, kurio nosytė buvo iš morkos.

- O kur jūs gyvenate? - pasiteiravo šarka.

Šerkšnas

- kai viskas žiemą lauke suledėja ir pasipuošia šalčio rūbeliais.

Pūpsojo

- buvo labai didelė ir atsikišusi.

Pasiteiravo

- paklausė.

- Štai mes ir ginčijamės, kur tuos namelius statyti, - paaiškino bulvianosis.

Šarka pagalvojo pamąstė ir tarė:

- Statykit namus čia! Aš jums padėsiu!

Ir pradėjo besmegeniai sniego plytas lipdyti, namą statyti. Statė statė, jau langus ir duris padarė, laikas stogą dengti, bet... Sniegas baigėsi! Ką daryti? Nuliūdo seniai besmegeniai...

- Neliūdėkit! - sutarškėjo šarka – rasime to sniego! Tuo

nuskrisiu ir pažiūrėsiu – tikriausiai netoliese jo kalnai pūpso!

- Šarka nuskrido. Besmegeniai laukė dieną, laukė dvi, tris... O Tauškalė kažkur prapuolė...

Vieną dieną saulytė pašvietė kaitriau ir... Besmegeniai ėmė tirpti. Ištirpo ir bulvianosis ir morkanosis ir nebaigtas statyti jų namas.

Nuo to laiko besmegeniai nebestato daugiau namų..

Gurgždukai

Seniai seniai žiemą, kai paspausdavo šaltis, visur būdavo tylu. Tik retkarčiais sušvilpdavo vėjas, alkanas vilkas sustaugdavo pagiry. Bet vieną dieną viskas atgijo. O buvo taip.

Vieną ankstų rytą pasnigo. Šaltis atsikėlęs išskubėjo žiemos rūbo apžiūrėti: kur reikia smarkiau pūstelėti, kur stipriau paspausti. Šaltis taip skubėjo, kad pamiršo ledo duris užrakinti. Pabudo anūkėliai šalčiukai ir greit pastebėjo, kad galima laukan išlįsti. Tai nudžiugo mažyliai!

Greit šalčiukai nuskrido į artimiausią kaimą. Pirmą kartą jų niekas neprižiūrėjo!.. Mažyliai nusprendė pajuokauti. Pamatė, kad iš trobelės išskubėjo šeimininkė, tad ir šalčiukai nuskubėjo iš paskos: gurgžd, gurgžd, gurgžd...

- Kas čia? – išsigandusi moteriškė sustojo, sustojo ir mažyliai.

- Tikriausiai tik pasirodė, - nusprendė moteriškė. Bet kai tik ji pradėjo eiti, vėl pasigirdo iš paskos: gurgžd, gurgžd, gurgžd...

Moteris ėmė bėgti,
šalčiukai iš paskos, kol

ta apsisukusi nulėkė trobon. Mažieji išdykėliai juokėsi už pilvukų susiėmę. Prisijuokę šalčiukai nusprendė išsiskirstyti po kaimą ir persekioti žmones, o vakare pasipasakoti vieni kitiems, kaip sekėsi.

Visą dieną žmonės klausėsi, kaip gurgžda mažos kojytės iš paskos. Iš pradžių tai juos gąsdino, o paskui žmonėms ėmė patikti. Ypač džiaugėsi vaikai: žengia žingsnelį ir klausosi, o paskui pasigirsta linksmas „gurgžd“, jie ima bėgti, kad gurgždėjimas būtų greitesnis. Vaikučiams buvo taip smagu! Sugrįžę į namus jie papasakojo, kad turi naujų nematomų draugų – gurgždukų.

Vakare į namus sugužėjo ir mažieji šalčiukai. Jie pasakojo savo nuotykius, o Šaltis klausėsi ir juokėsi kartu.

Nuo to laiko, kai šaltis taiso žiemos rūbą, išleidžia ir anūkėlius pabėgioti, linksmi pagurgždėti. O vaikai mano, kad gurgždukai vėl atbėgo su jais pažaisiti.

SURASK 12 SKIRTUMŲ

Pūga

Violeta PALČINSKATĖ

- Oi, pūga, pūga, pūga,
Kur buvai per naktį, ką?

- Aš visuos kiemuos buvau –
Medžiams kailinius siuvau.
Tai dabar jau jiems nešalta –
Turi po kailinį palatą.

- Oi, pūga, pūga, pūga, -
Ką veikei iš ryto, ką?

- Išėjau į tyrą orą,
Išdažiau kiekvieną tvorą.

- Oi, pūga, pūga, pūga,
Ką veikei per dieną, ką?

- Aš praeiviams plaukus vėliau,
Skrybėles į viršų kėliau.
Kad atrodytų gražiau –
Dangų su žeme maišiau.

- Oi, pūga, pūga, pūga,
Vakare ką veiksi, ką?

- Tai, kas mano sumanyta,
Pamatysi kitą rytą.

VILKO bajorystė

Vilkas gyrėsi, jog jisai kilęs iš bajorų, o šuo jį vis prasčioku vadindavo. Kartą vilkas atnešė savo dokumentus, kad jis nėra prastos kilmės, ir liepė šuniui juos perskaityti.

Šuo, būdamas nemokytas, nunešė tuos popierius katei. Katė tuo metu neturėjo laiko skaityti ir padėjo dokumentus ant krosnies. Tie dokumentai buvo riebaluoti, ir pelės juos suradusios, į skutelius sugriaužė.

Vilkas, atėjęs pas šunį, liepė gražinti jo dokumentus. Šuo nuėjo pas katę. Katė užlipo ant krosnies – kaip tik rado peles popierius bedraskančias.

Katė puolė peles, šuo katę, o vilkas, sutikęs šunį, vis liepia atiduoti jo bajorystės dokumentus.

Dar ir šiandien jie visi nesutaria. Katė pažadėjo: kur tik sutiksianti pelę, tuoj suėsianti. O šuo taip pat tebeturi pyktį ant katės: kai tik pamato katę, tuoj bando pagauti. Katė gaudoma bėga ir bėga – visų vilko popierių ieškoti.

Tikėjimo keliu

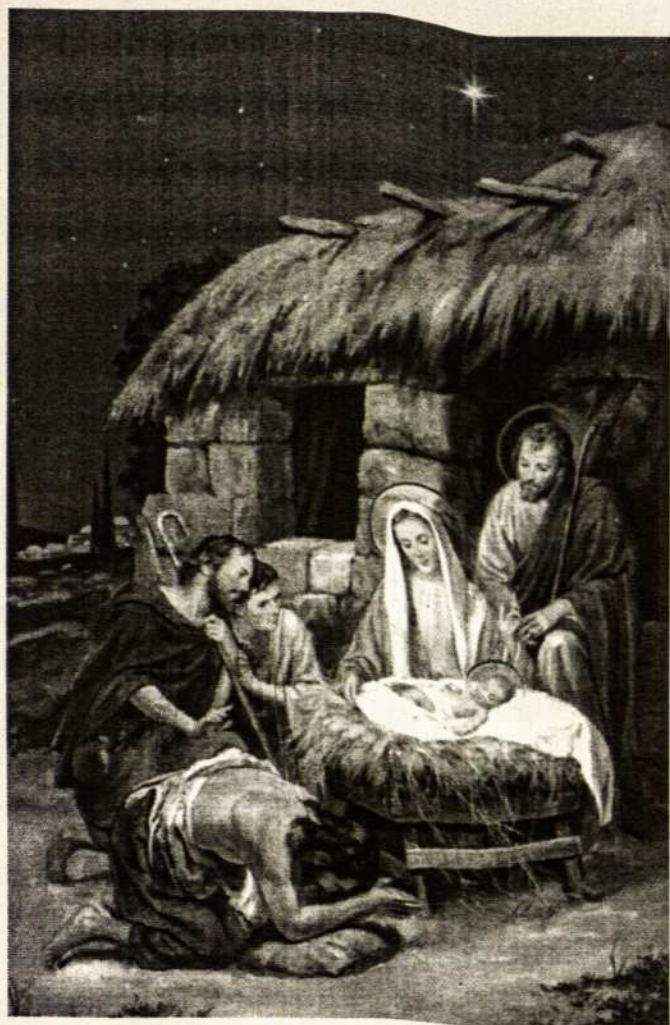
Trys karaliai

Lietuvoje Trys Karaliai buvo privaloma šventė. Trijų Karalių išvakarėse žmonės ant visų durų kreida užrašydavo tris kryželius ir tarp jų Trijų Karalių vardų raides:

K + M + B

(Kasparas, Melchijoras, Baltazaras).

Rašydami ant durų karalių vardus, žmonės pavesdavo savo namus jų globai. Taip pat buvo paprotys apsirengti Trimis Karaliais, piemenėliais ir lankyti pažystamus bei kaimynus.

Išminčiai garbina Jėzų

Vienoje šalyje gyveno keli išmintingi ir mokyti vyrai. Kartą jie pamatė danguje naują, skaisčią žvaigždę ir tarė:

- Turbūt Palestinoje bus gimęs naujas karalius. Eikime jo pagarbinti!

Išminčiai pasiėmė brangių dovanų ir iškeliavo. Žvaigždė jiems švietė ir rodė kelią. Kai atėjo į žydų žemę, išminčiai paklausė:

- Kur gimė žydų karalius? Mes atėjome jo pagarbinti!

- Jis turėjo gimti Betliejuje, - atsakė žmonės.

Išminčiai nuvyko į Betliejų. Žvaigždė juos nuvedė į kūtelę. Ten išminčiai atrado Juozapą, Mariją ir vaikelį Jėzų.

Jie pagarbino vaikelį ir davė jam brangių dovanų.

Žiema Lietuvoje

Paukšteliai

Žiema. Medžiai pasipuošę ne lapeliais, o baltomis sniego kepurėlėmis. Nuo šakelės ant šakelės šokinėja ir čirškauja paukšteliai. Kokie jie gražūs ir skirtingi.

O tu ar pažįsti Lietuvos paukštelių?

Geltonu su juoda juostele pilveliu yra didžioji zylė. Nugarytė jos gelsvai žalia, sparnelius puošia melsvos plunksnelės, o juodą galvelę – balti skruostai.

Zylutės – linksmi paukšteliai. Dažnai įsikuria netoli žmonių – parkuose, soduose.

Žiemą, kai sunku susirasti maisto zylutės dažnai lanko lesyklėles. Žmonės papila lesyklėlėse trupinėlių, sėklų, pakabina lašinių gabalėlį – juos zylutės labai mėgsta.

Panašaus didumo ir kitas sparnuotis – bukutis. Jis kiek storesnis, pilvelis jo baltas, šoneliai rusvi, o uodegytė trumpa trumpa... Bukutis – tikras akrobatas: vikriai bėgioja medžio kamieniu net ir žemyn galva. Lesa vabalėlius, uogas, įvairias sėklytes.

Tuk-tuk-tuk... Koks paukštelis tuksena medžių kamienus? Genys. Jis labai gražus, margas, prie uodegėlės puikuoja raudonos plunksnelės, ypač graži – raudona - genio kepurėlė. Stipriu snapu šis paukštis išsikala medyje sau namelį – uoksą. Genys lyg medžių gydytojas išrankioja po žieve ropinėjančius vabalėlius ir kirmėles. Taip pat labai mėgsta pušų ir eglių kankorėžiuose pasislėpusias sėklas, o kartais apsilanko ir lesyklėlėse.

Visi šie paukšteliai žiemoja Lietuvoje.

IŠŠIFRUOK PATARLĘ

I	L	K	O	M	S	A
7	5	3	2	1	4	6

E	B
2	1

A	S	T	Y	M	A	P	M	U
4	5	6	7	3	1	2	8	9

G	I	D	I	N	A	U	N	E	N
9	10	6	7	3	4	5	1	2	8

O
1

I	A	S	T	Y	M	A	P	A	M
10	9	5	6	7	8	1	2	4	3

E	B
2	1

U	L	O	K	M	S
6	5	2	3	1	4

G	I	J	O	P	A	V	I	N
8	9	5	4	1	2	3	6	7

Zuikio pyragai

Aušra Kargaudienė

Kas tai?... Pažvelgę į figūrėles iš karto pažinsite, kad tai moters figūrėlė, raitelis ant žirgo, arkliukas, paukštelis. Manote, kad tai –

molio, stiklo ar medžio žaisliukai? Būsime atspėję tik dalinai. Su jais galima pažaisti, pasigrožėti, bet jie yra valgomi, padaryti iš tešlos. Šiuos skanius žaisliukus mūsų senelės

ir prosenelės vadino lauktuvių pyragėliais, arba, dar gražiau, „zuikio“ ar „kiškio“ pyragais. Kai kaimo vaikučiai pasitikdavo prie kiemo vartų tėvelius, grįžtančius iš miesto turgaus, šie jiems

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Duoną druską ėsk,
teisybę į akis rėžk.*

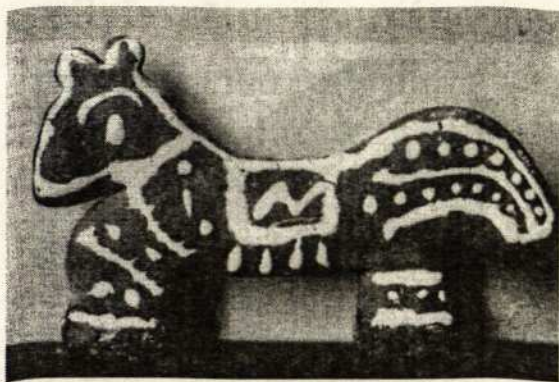
*Greiti pažadai vėjais
laksto.*

*Žodis žvirbliu išlekia,
jaučiu sugrįžta.*

*Daug norėsi, mažai
turėsi.*

*Svetima nauda
nešildo.*

*Nemesk kelio dėl
takelio.*

įteikdavo po tokį pyragėlį – žaisliuką, sakydami, kad jį iškepė zuikutis ir miške padavė vaikams parvežti. Dabar jau reta kuri šeimininkė tebemoka tokių gražių, senoviškų formų pyragėlius iškepti. Tačiau, pasižiūrėjus į fotografijas, būtų galima pabandyti. Šioms fotografijoms jau apie 70 metų.

Pyragėlių gražumas slypi ir jų paprastose formose ir spalvų deriniuose bei ornamentuose, kuriais jie išpuošti. „Zuikio“ pyragėliai dažnai buvo daromi iš meduolio tešlos, todėl jei pyragėlis tamsus jo papuošimas – šviesus, pagamintas iš kiaušinio baltymų su cukrumi. O, jei pyragėlis baltas, tai jis puošiamas tamsiu

ornamentu. Pyragėliai puošiami taškeliais, linijomis, laužytomis linijomis, šakelėmis, panašiomis į eglės šakutes, žiedeliais, kurie kartais primena žvaigždutes ar saulutes.

Kodėl pyragėliai tokių formų? Mūsų senoliai nuo seno gerbė ir mylėjo arkliukus, paukštelius, net žalčius ir kitus gyvus padarus.

Lietuvių liaudies mene yra ir daugiau daiktų, panašių minėtus pyragėlius, - tai molinės ir medinės švilpynės, kurios irgi buvo žirgelių, raitelių, paukštelių formos. Švilpynės - ne tik žaisliukai, o ir muzikos instrumentai, suvenyrai, kaip ir lauktuvių pyragėliai.

Kur gyveno Lietuvos karaliai

Audronė Remeikaitė

Seniai seniai
Vilniuje, ten kur dabar
stūkso Katedra, augo senas
ąžuolas. Netoliese stovėjo didelė
mūrinė perkūno šventovė. Į ją
vedė vienintelis įėjimas, priešais
kurį stovėjo koplyčia. Joje buvo
saugomos visokios retenybės ir
brangūs daiktai. Koplyčios rūsyje
gyveno šventi žalčiai, rupūžės... Dieną
naktį kurstoma šventyklos aukure
negeso šventa ugnis.

Šitaip atrodė Šventaragio slėnis
pagonybės laikais. Tik kunigaikščiui
Gediminui perkėlus Lietuvos sostinę iš
Trakų į Vilnių, ėmė augti miestas.

XIV amžiaus pabaigoje Vilnių puošė net trys pilys: Aukštutinė
– Gedimino kalno viršūnėje, Žemutinė – kalno papėdėje, ir Kreivoji,
stovėjusi ant vieno šalia Gedimino kalno esančių piliakalnių.

Gedimino laikais Aukštutinė pilis buvusi medinė, apjuosta
ginamuoju pylimu, pastatytu iš akmenų, žemių ir rastų. Vėliau iškilo
jau mūrinė pilis, turėjusi net tris aukštus bokštus. Aukštutinė pilis –
tvirtovė, ištikimai saugojusi Lietuvos sostinę nuo priešų antpuolių.
Tačiau nemanykite, kad ši pilis tarnavo vien tik gynybai. Joje
Žygimantas Augustas buvo įrengęs didelę biblioteką. Vėliau, 1610
m., pilis tapo bajorų kalėjimu. O 1660 – 1661 metais Aukštutinėje

pilyje aštuonis mėnesius, užsidarę nuo lietuvių, gynėsi rusų kazokai. Karai nuniokojo tvirtovę, pamažu ji griuvo, iro įtvirtinimai, mūrai. Nuo visiško sugriuvimo ją apsaugojo... optinis telegrafas, kurį 1830 metais ant išlikusio pilies bokšto pastatė rusai. Šiuo įrenginiu buvo palaikomi ryšiai tarp Varšuvos ir Petrapilio. Kažin, ar beturėtume Gedimino pilį šiandien, jei 1930 – 1939 nebūtų jos atstatymu susirūpinta?

Didysis Lietuvos
kunigaikštis Gediminas

Daug liūdnesnio likimo susilaukė gyvenamieji Karalių

Didžiojo Lietuvos
kunigaikščio paminklas

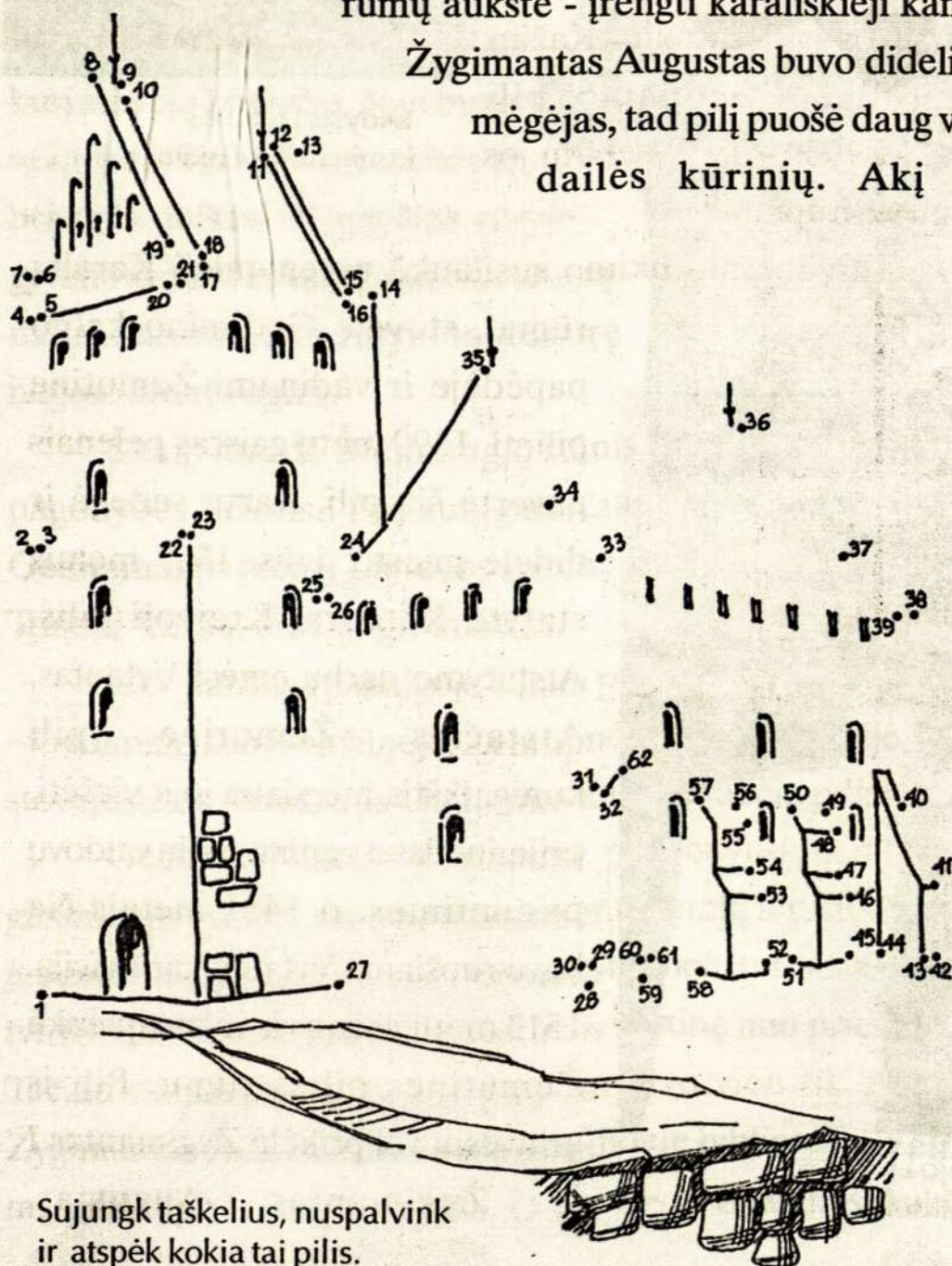
rūmai, stovėję Gedimino kalno papėdėje ir vadinami Žemutine pilimi. 1390 metų gaisras pelenais pavertė šią pilį. Kartu sudegė ir didelė miesto dalis, 1387 metais statyta Katedra, Kreivoji pilis. Atstatymo darbų ėmėsi Vytautas. Atstačius Žemutinę pilį kunigaikštis mėgdavo joje viešėti, priiminėdavo svetimų šalių valdovų pasiuntinius, o 1431 metais čia buvo ruošama Vytauto karūnacija. 1513 metų gaisras ir vėl neaplenkė Žemutinės pilies rūmų. Pilį iš griuvėsių vėl prikėlė Žygimantas I ir Žygimantas Augustas.

Žygimantas Augustas mielai gyvendavo savo atstatytoje rezidencijoje. Jis nupirko daugelį sklypų su namais. Taip beveik visa Žemutinės pilies teritorija tapo karaliaus nuosavybe.

Žemutinės pilies rūmai stovėjo visai netoli į rytus nuo Katedros didžiojo altoriaus. Jie buvo trijų aukštų, dideli ir puikūs, renesanso stiliaus...

Parteryje ir pirmo aukšto skliautuotose salėse gyveno pilies pareigūnai. Čia buvo ir archyvas, ginklų sandėlis, virtuvės. Antrame rūmų aukšte - įrengti karališkieji kambariai.

Žygimantas Augustas buvo didelis meno mėgėjas, tad pilį puošė daug vertingų dailės kūrinių. Akį traukė

Sujungk taškelius, nuspalvink ir atspėk kokia tai pilis.

Žemutinės pilies kokliai

margaspalvės koklinės krosnys. Karaliaus rezidencija garsėjo turtu ir prabanga. Tai byloja ir Popiežiaus nuncijaus (atstovo) B. Bongiovanio išpuošimai, kuriais jis pasidalijo po to, kai 1560 metais karaliaus kvietimu buvo atvykęs apžiūrėti rūmų.

Svečias matė karaliaus kambaryje stovintį didelį, nuo vienos sienos iki kitos, stalą, ant kurio buvo sukrauta šešiolika dėželių, pridėtų brangenybių. Jų buvę tiek daug, kad su jomis negalėję lygintis Venecijos ir

Popiežiaus lobynai...

Karalius arklidėse stovėjo 2000 žirgų. Iš 30 balnų ir kamanų žirgams, keletas buvo gryno aukso ir sidabro. Išvalgusis Popiežiaus atstovas pastebėjo ir karaliaus aprangą. Rengdavosi jis paprastai, bet turėjęs visokių rūšių drabužių – vengriškų, itališkų, auksu siuvinėtų, šilkinų, iš sabalų, vilkų, lūšių ir juodųjų lapių kailių.

Žygimantas Augustas su savo motina karaliene Bona šiuose rūmuose išgyveno 22 metus. Beje,

Lietuvos Kunigaikštystės ribos XII a. pabaigoje

1529 m. spalio 18 d. Vilniaus Žemutinės pilies rūmų didžiojoje sosto salėje devynmetis Žygimantas Augustas buvo karūnuotas Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu...

Po Žygimanto Augusto mirties Žemutinė pilis neteko anksčiau turėtos reikšmės. Buvę tokie puikūs ir prašmatnūs rūmai pamažu pavirto griuvėsiais...

Prabėgus keliems šimtmečiams archeologai atkasė Žemutinės pilies griuvėsius. Gimė svajonė atstatyti šiuos rūmus. Deja, tam prireiks daug laiko. Tad kol kas užuot pasivaikščioję po Žemutinę pilį, pasigrožėję jos menėmis, tegalime tik pamatyti kaip vyksta archeologiniai ar atstatymo darbai.

Archeologai sako, kad kunigaikščių rūmuose stovėjusios didžiulės koklinės krosnys, kurios ne tik apšildė rūmus, bet ir buvusios didžiulė puošmena. Krosnys buvusios didelės, trijų aukštų, sumūrytos iš koklių (tam tikros, karščiui atsparios, molinės plytelės naudojamos krosnių ir židinių puošimui). Kokliai – nepaprasti, o išpuošti įvairiausiais ornamentais, dažnai net su didikų herbais. Surastas koklis, kuriame pavaizduota gyvatė, ryjanti kūdikį. Tai karalienės Bonos herbas, parodantis karalienės žiaurumą...

Atgimę kokliai pateks į parodas, kur pasakos apie anuos laikus... Kas žino, o gal, atstačius Žemutinę pilį, joje išvysime ir puošniausias krosnis... Gal pridėję prie jų ranką, pajusime ir malonią šilumą, kurią skleis su meile „atgaivinti“ kokliai...

Iš mūsų kūrybos

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje buvo užduota tema: Jei piligrimai būtų atsiradę Lietuvoje, vietoj Amerikoje, kokia būtų buvus pirmoji Padėkos Dienos šventė?

Gabrielė Baltrūnaitė parašė:

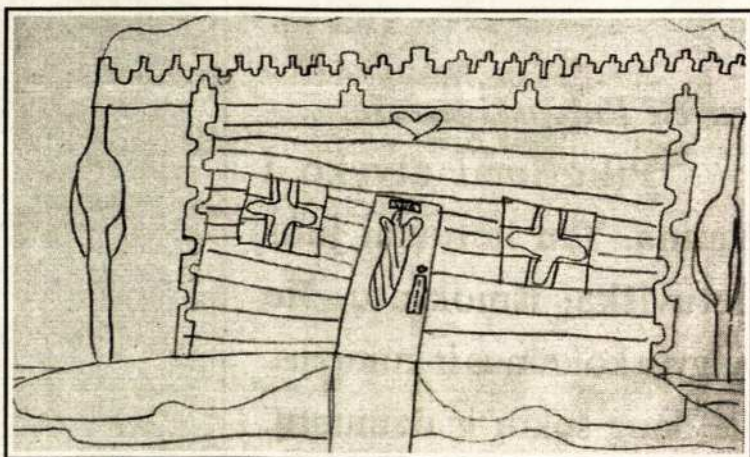
Jeigu piligrimai būtų nuplaukę į Lietuvą, jie valgytų cepelinus. Būtų diena pasilinksinti. Būtų apsirengę tautiniais rūbais. Lietuviai būtų pamokę piligrimus kaip pasidaryti maisto, ir dar kaip daryti daiktus, kur jiems reikalingi.

Andrius Biliūnas parašė:

Piligrimai atvyko į Lietuvą. Juos sutiko šokėjai ir jiems

pašoko tautinius šokius. Jie tada atsisėdo prie stalo pavalgyti. Jie valgė kugelio, silkių, blynų, kukurūzų ir salotų. Lietuviai juos pamokė kalbėti lietuviškai. Jie šoko ir dainavo ir linksminosi.

Edvardo Kairiūkščio piešinys.
Filadelfijos V. Krėvės lit. mokykla.

Virgio Volerto
piešinys. V.
Krėvės lit.
mokykla.

Tomas Pyle parašė:

Padėkos Diena Lietuvoje būtų buvus kitokia negu Amerikoje. Lietuviai būtų išmokinę piligrimus kaip daryti koldūnus. Lietuviai būtų nešioję tautinius rūbus. Jie dainuotų ir šoktų tautinius šokius. Taip pat lietuviai išmokintų piligrimus melstis, nes lietuviai labai myli Dievą.

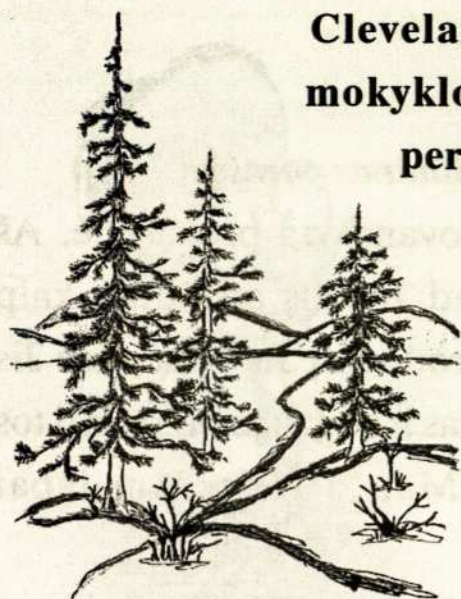
Izabelė Rubinski parašė:

Piligrimai atvyko į Kauną. Ten lietuviai juos lietuviškai išmokintų. Jie valgytų koldūnus ir kumpius. Jie daug šoktų ir dainuotų. Visi būtų laimingi!

(Visi yra Clevelando Šv.
Kazimiero lituanistinės
mokyklos, trečio skyriaus
mokiniai.)

Antaninos Belzer piešinys.
N.Y. Maironio lit. mokykla.

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje prieš Kalėdų šventes, klasė perskaitė pasaką “Kalėdų obuolys” ir parašė ką jie padovanotų mažajam Jėzuliui.

Gabrielė Baltrūnaitė parašė:

Aš Jėzuliui padovanosiu meilę, nes Jis numirė ant kryžiaus už mus. Aš Jam melsiuos vakarais ir dėkosiu Jam. Aš dėkinga Jam, kad gyvenu. Aš pasakysiu ačiū už viską.

Izabelė Rubinski parašė:

Aš numegzčiau dekutį, nes aš galiu megsti gerai. Jis būtų mėlynas ir baltas. Aš manau Jėzuliui patiktų.

Tomas Pyle parašė:

Aš dovanočiau Jam šiltų rūbų ir kaldryčių, kad Jam nebūtų šalta. Aš dovanočiau Jam maisto, kad jis nebūtų alkanas. Jėzulis turbūt pasidalintų su Marija ir Juozapu.

Andrius Biliūnas parašė:

Mano dovana yra prakartėlė. Aš noriu, kad Jėzulis atsimintų kaip viskas atrodė kai Jis gimė, nes Jis buvo mažas ir negalėjo prisiminti tos dienos. Man atrodo Jam labai patiktų.

Surask 10 skirtumų
ir viską nuspalvink

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

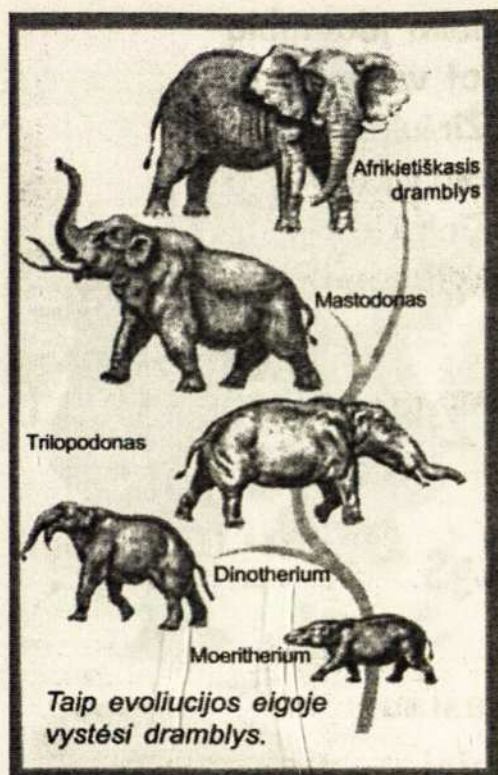
AR ŽINAI?

DRAMBLYS

Drambliai yra pusiau kanopiniai žinduoliai. Jie – paskutiniai milžiniškų žinduolių, kažkada gyvenusių daugelyje pasaulio vietų, palikuonys. Jų protėviai, gyvenę Afrikoje, buvo maždaug kiaulės dydžio, neturėjo straublio ir ilčių. Pirmasis tikras straublinis buvo paleomastodontas, nors kaukolė ir dantimis jis labai skyrėsi nuo dabartinių šios rūšies atstovų.

Drambliai išsiskiria tuo, kad turi straublį, 2 dideles iltis viršutiniame žandikaulyje ir tik 4 viršutinius ir apatinius dantis. Drambliai oda stora, raukšlėta. Beje, ji labai jautri karščiui, sužeidimams, vabzdžių įgėlimams. Bet pati įdomiausia drambliai kūno dalis yra straublys – tai suaugusios nosies ir viršutinės lūpos. Jis labai jautrus ir galingas. Straublys – tai raumeninga dėda, kurios viduje yra pertvara, o gale – šnervės ir „pirštai“, t.y. nedidelės, jautrios ataugos. Be straublio dramblis

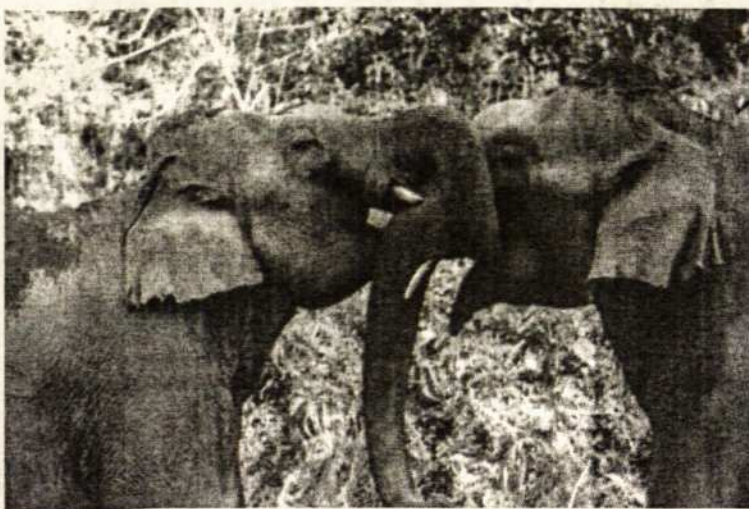
neišgyventų: negalėtų nei kvėpuoti, nei maitintis, nei apsiginti. Juo gyvūnas rodo savo emocijas, nuvaiko parazitus. Straublys šiam milžinui reikalingas tiek pat, kiek kitam gyvūnui letenos. Straubliu dramblys skabo žoles, lapus, laužo šakeles nuo medžių, lupa medžių žievę. Norėdamas atsigerti, jis įsiurbia vandens straubliu ir įpila sau į burną. Naudodamasis straubliu jis gali pasidaryti sau „dušą“: apsilieja vandeniu iš viršaus, šonų ir apačios. O po to dar apsibarsto smėliu, kad

nudžiūtų ir apsigintų nuo parazitų.

Drambliai yra Afrikietiškieji, paplitę visoje Afrikoje, į pietus nuo Sacharos dykumos, ir Azijiniai, gyvenantys pietryčių Azijoje.

Afrikos dramblys – didžiausias sausumos žinduolis. Suaugęs patinas yra apie 12 pėdų aukščio ir sveria apie 7 tonas. Viršutinio žandikaulio dantys, virtę didžiulėmis iltimis, auga visą gyvenimą. Afrikos drambliai, gyvenantys įvairiose vietose, šiek tiek skiriasi vieni nuo kitų. Vadinamieji miškų drambliai laikosi tankiuose miškuose, nuo savanos dramblių skiriasi dydžiu (yra truputį mažesni), apvalesnėmis ausimis ir trumpesnėmis iltimis.

Azijos drambliai sveria apie 5 tonas. Jų iltys yra net du, tris kartus mažesnės negu Afrikos dramblių – ne daugiau kaip 5 pėdų

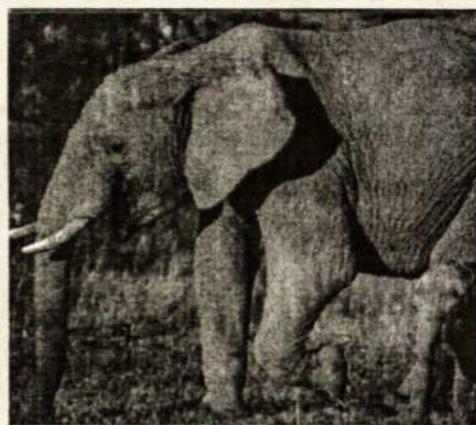

ilgio ir sveria apie 40 - 50 svarų.

Drambliai nuolat keliauja bandomis. Jauniklis seka paskui mamą įsikibęs jai į uodegą straubliuku. Sumaniusiam paišdykauti sūneliui ar dukrelei mama

dramblė straubliu smagiai įkrečia į kailį.

Dramblys miega nedaug. Maždaug du kartus mažiau negu žmogus. Dėl to jis gali daugiau laiko praleisti ieškodamas maisto. Tam, kad suvalgytų 1000 svarų žolės arba lapų, tai jo dienos norma, šis gigantas turi maitintis 16 valandų per parą. Be to, jis nuolat ieško vandens, nes per dieną jam būtinai reikia 25 – 30 galonų skysčio.

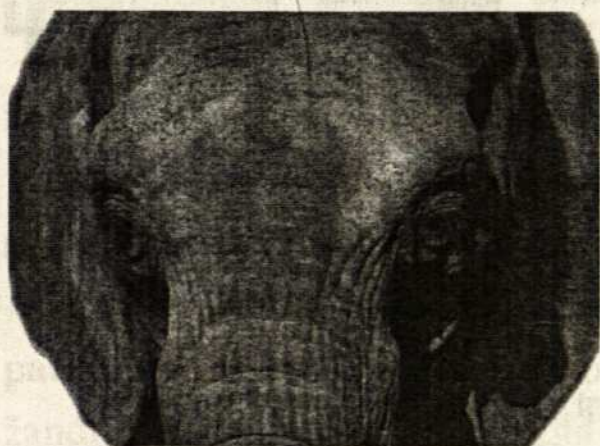

Drambliai turi puikią atmintį, niekada nieko nepamiršta ir labai puikiai prisimena žmogaus kvapą. Dauguma žmonių mano, kad drambliai yra nerangūs, bet iš tikrųjų taip nėra.

Pavyzdžiui, jie puikiai moka skaldyti kokoso riešutus. Užlipęs ant riešuto koja, dramblys taip paskirsto savo svorį, kad skiltų tik riešuto kevalas, o branduolys liktų sveikutėlis. Taip pat kruopščiai jie išsikasa iš žemės batatą (saldžiąją bulvę).

Dramblių šeimos labai stiprios. Patelės rūpinasi jaunikliais 10 – 15 metų. Vyresnės seserys švelniai globoja jaunesnes sesutes ir broliukus. Dauguma patelių anksti tampa senelėmis ar net prosenelėmis, tačiau jos ir toliau rūpinasi savo šeimyna, toliau globoja mažiausius jos narius. Kitaip elgiasi patinai. Sūnų ar anūką, sulaukusį 14 – 15 metų, suaugę patinai ima persekioti,

puldinėti, kol galiausiai jaunas dramblys atsiskiria nuo bandos. Tačiau kartais jis ir toliau dar keletą metų lydi savo motinos bandą, tik per atstumą, kad jo neužpultų suaugę drambliai. O jau visai subrendęs jaunas dramblys pagaliau palieka savo šeimą. Tada jis klajoja vienas, prisijungia prie kitų dramblių arba neilgai pasisvečiuoja šeimyninėse patelių ir jaunuklių grupėse. Senas dramblys, suprasdamas, kad nespės keliauti kartu su jaunais, palieka bandą. Kartu su juo pasilieka tik vienas ar du jauni patinai, kurie saugo jį nuo pavojų, o senasis atsidėkodamas moko juos įvairių dramblių gyvenimo gudrybių. Neretai tie jaunieji drambliai saugo ir lydi senolį iki pat jo mirties.

Labai paplitęs posakis „turėti baltą dramblių“ reiškia, kad kažkas turi neįprastą brangų daiktą, kurio niekam neatiduotų. Senovėje tik karalius galėjo turėti baltų dramblių. Tokie gyvūnai gyvendavo apsupti prabangos, niekada nedarbo, netgi turėjo savo tarnus, o ėdė iš sidabrinių indų, kuriuos jiems atnešdavo baltais rūbais apsirengę žmonės.

Kad ir kokie dideli būtų drambliai, bet jie nėra patys stambiausi žinduolių atstovai. Pavyzdžiui, kai kurie mėlynieji ir Grenlandijos banginiai sveria kaip 30 dramblių – iki 150 tonų. Drambliai yra ilgo amžiaus čempionai gyvūnijos pasaulyje. Jie gyvena net 85 metus. Toliau eina raganosiai ir tigrai – 50 metų, kupranugariai – 40, liūtai ir lokiai – 35, vilkai – 15 metų. O varnos, papūgos ir vėžliai gali gyventi iki 200 metų.

ĮDOMŪS KLAUSIMAI

Kas yra knygų mugė ir kaip ji atrodė prieš šimtus metų?

Knygų mugė – tai toks prekybos ir reklamos būdas. Mugėje reklamuojamos knygos ir sudaromos jų pirkimo ir pardavimo sutartys. Pirmoji knygų mugė buvo surengta 1473 metais Frankfurte prie Maino (ten atsirado ir pirmoji Knygos gatvė). Įdomiausia tai, kad tokiose mugėse buvo prekiaujama palaidais lapais. Už gražiau parašytą lapą buvo galima išigyti du ar net tris lapus.

Keistas buvo ir knygų gabenimas, mat jas pirkliai plukdydavo statinėse. Ar gali išivaizduoti pilną lapų prikimštą statinę? Ir kas ją dabar pirtų?

Kas yra anonimas?

Tai žmogus, kuris parašo ar kitaip praneša kokią nors žinią ir nori likti nežinomas arba pasivadina išgalvota pavarde. Tad jei siuntei kam nors raštelį ir nepasirašei nei vardo nei pavardės – tu jau anonimas.

Kada buvo išspausdintas pirmasis lietuviškas Lietuvos žemėlapis?

1900 m. Jį parengė Antanas Macijauskas. Kadangi tuomet lietuviškas raštas buvo uždraustas (Lietuva priklausė Rusijai), kilo labai didelis triukšmas. Sankt Peterburge buvo iškelta baudžiamoji byla ir visi žemėlapiai konfiskuoti. Tačiau jau 1902 metais caro valdžia pripažino, kad žemėlapiai buvo konfiskuoti neteisėtai.

Kokie aukščiausi medžiai pasaulyje?

Su televizijos bokštais aukščiau galėtų rungtyniauti tiek Australijoje augantys eukaliptai, tiek Amerikoje augančios sekvojos. Šie medžiai užauga virš šimto metrų. 1900 metais amerikiečiai sugalvojo į Paryžiaus parodą atvežti aukščiausios sekvojos lentą, tačiau nė vienas kapitonas neapsiėmė tokios ilgos lentos plukdyti.

Kas yra vandens ženklas?

Vandens ženklas – tai popieriaus ženklas, matomas tik prieš šviesą. Vandens ženklai pirmą kartą pasirodė XIII amžiuje Italijoje. Nuo tada kiekviena popieriaus dirbtuvė turėjo savininko, meistro ar firmos ženklą, kuris apsaugodavo gaminį nuo padirbinėjimo. Lietuvoje vandens ženklai (vytis, tulpė, varpai, žuvys, herbai) pradėti naudoti XVI amžiuje. O kokie vandens ženklai yra dabar gali pamatyti prieš šviesą pažiūrėjęs į popierinį pinigą ar svarbų dokumentą.

Kur yra rožės tėvynė?

Pietryčių Azijoje. Jau XVIII amžiuje prieš mūsų erą rožė buvo žinoma Babilono mieste. Iš Rytų rožę parsivežė graikai, o iš jų egiptiečiai ir romėnai. Buvo pradėti statyti šiltnamiai, kuriuose rožės žydėdavo visus metus. Tačiau, kai žlugo Romos imperija rožės buvo pamirštos net keliems šimtmečiams. Ir tik XII amžiuje venas Kryžiaus karų dalyvis parsivežė rožę ir pasodino netoli Paryžiaus – Proveno mieste. Nuo tada ten švenčiama rožių diena ir gražiausia mergina išrenkama rožių karaliene. Į Lietuvą rožės atkeliavo tik XVIII amžiaus pabaigoje.

Pasidaryk pats

Dievų akys

„Dievų akys“ yra žinomos Tibete, kur žmonės kabina jas prie namų stogų tikėdami, kad tai atbaido piktąsias dvasias. „Dievų akys“ populiarios Meksikoje ir Pietų Amerikoje. Ten jos dovanojamos vaikams gimtadienio proga. Gimus kūdikiui užvyniojamas pirmasis siūlas, ir taip kasmet pridedama po vieną kitokios spalvos apviją. Vėliau vaikas juos vynioja pats.

Pasidarysi „Dievų akis“ iš sukryžiuotų pagaliukų ir bet kokios rūšies spalvotų siūlų. Pagaliukus reikia sukryžiuoti ir sutvirtinti (suklijuoti ar sukalti). Siūlai gali būti įvairaus storio, gražiausiai atrodo įvairių ryškių spalvų siūlai. Siūlo galą priklijuok prie centro ir pink siūlą aštuoniukėmis apie pagaliukus. Margos „Dievų akys“ papuoš tavo kambarį. Jų grožis priklausys nuo tavo išradingumo.

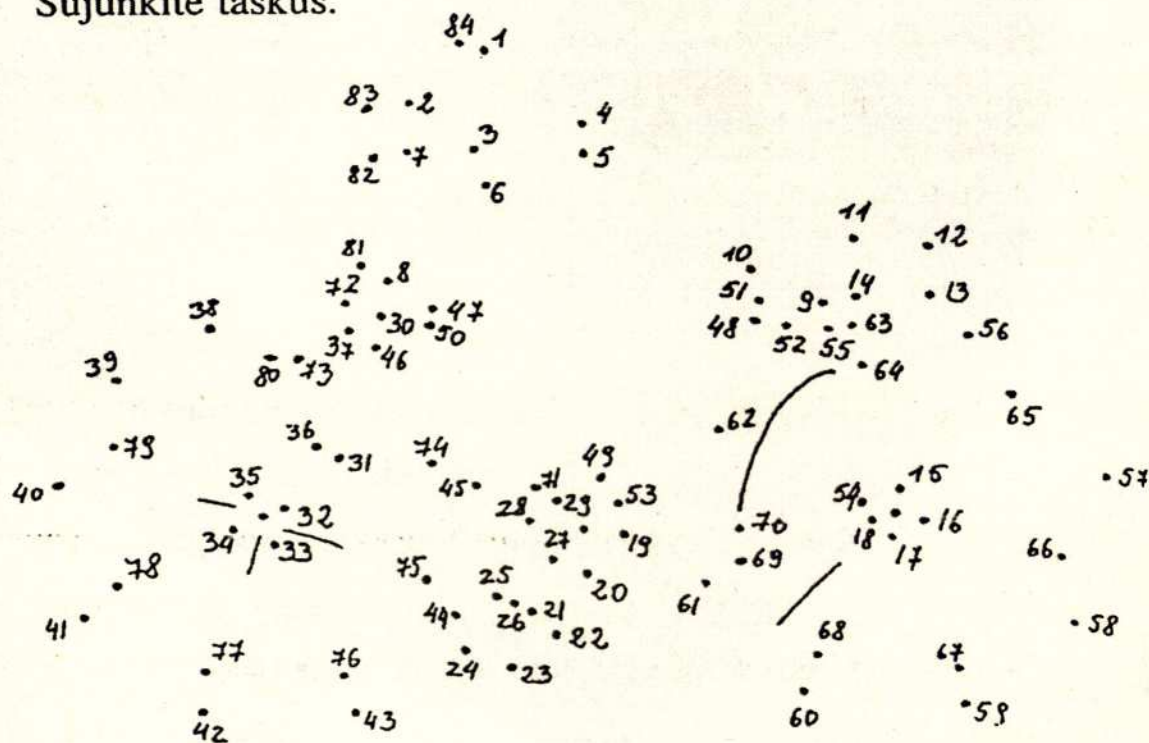

Surask 10 skirtumų

SUMANĖ IR NUPIEŠĖ RAMUNĖ BATEIKIENĖ

Sujunkite taškus.

Justinos Baranauskaitės piešinys. Lemonto Maironio lituanistinė mokykla.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911